

Monika Krogulska-Krysiak

Bibliotekarz dziedzinowy w strukturach Biblioteki Uniwersyteckiej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

Stanowisko bibliotekarza dziedzinowego nie jest wydzielone w sensie formalno-prawnym w strukturze organizacyjnej Biblioteki Uniwersyteckiej (BU) UWM, niemniej jednak jego zadania i funkcje wykonują bibliotekarze pracujący w Oddziale Kolekcji Dziedzinowych (OKD) – Kolekcji Nauk Humanistycznych, Kolekcji Nauk Społecznych i Kolekcji Nauk Przyrodniczo-Technicznych. Zdecydowana większość bibliotekarzy pracujących w OKD posiada kierunkowe wykształcenie zgodne z tematyką księgozbioru, za który merytorycznie są odpowiedzialni, ponadto większość z nich ma również ukończone studia podyplomowe z zakresu bibliotekoznawstwa i informacji naukowej.

W OKD BU UWM są gromadzone i udostępniane – na zasadzie wolnego dostępu – polskie i zagraniczne wydawnictwa książkowe. Zbiory biblioteczne w wolnym dostępie ustawiono według klasyfikacji dziesiętnej, zmodyfikowanej na potrzeby Biblioteki. Bibliotekarze dziedzinowi czuwają nad prawidłowym ustawieniem zbiorów w kolekcjach, przydzielając wydawnictwom zwartym odpowiednie symbole działu (tzw. symbol SDZ), a także określają ich status i lokalizację w innych agendach Biblioteki. W BU UWM zazwyczaj jeden, rzadziej dwóch, bibliotekarz dziedzinowy opracowuje zbiory z określonej dziedziny i jednocześnie odpowiada za współpracę z czytelnikiem.

Do podstawowych zadań bibliotekarzy pracujących w OKD należy obsługa informacyjna użytkowników. Przede wszystkim jest to pomoc w wyszukaniu literatury w źródłach drukowanych i elektronicznych oraz udzielanie informacji katalogowych, bibliograficznych i rzeczowych. Obejmuje to także wyszukiwanie i udostępnianie (na miejscu bądź na zewnątrz) książek tam zlokalizowanych. Bezpośredni kontakt z użytkownikiem wymaga, żeby bibliotekarze pracujący w kolekcjach dziedzinowych byli bardzo dobrze przygotowani do udzielania merytorycznej i kompletnej informacji. Kierunkowe wykształcenie i doświadczenie w danej dziedzinie nauki umożliwiają lepsze nawiązanie kontaktu z użytkownikiem. Z pewnością wyspecjalizowany bibliotekarz dziedzinowy jest w stanie wskazać więcej materiałów bibliotecznych niż czytelnik sam byłby w stanie odnaleźć. Z kolei bezpośrednie kontakty z użytkownikami umożliwiają bibliotekarzom pracującym w kolekcjach rozpoznanie potrzeb czytelniczych, a pozyskiwane w ten sposób informacje są wykorzystywane do kompletowania literatury naukowo-dydaktycznej.

W 2017 r. wprowadzona została *Polityka zarządzania zasobami w systemie biblioteczno-informacyjnym UWM*, która ma na celu m.in. określenie zasad pozyskiwania oraz kierunków gromadzenia zbiorów. Aby skutecznie realizować nowe zadania, w Bibliotece Uniwersyteckiej do

tego celu został powołany Zespół ds. Kształtowania Księgozbioru (ZKK). W skład zespołu weszli dyrektor Biblioteki, zastępcy dyrektora, kierownicy oddziałów gromadzenia, kontroli zbiorów, udostępniania (Oddziału Kolekcji Dziedzinowych i Oddziału Wypożyczalni) a także bibliotekarze dziedzinowi. Jednym z głównych zadań bibliotekarzy dziedzinowych w ramach tego zespołu jest przygotowywanie lub akceptacja propozycji zakupów oraz analiza przydatności pozycji książkowych przyjmowanych w ramach darów oraz wymiany. Wspólnie z Oddziałem Kontroli Zbiorów zajmują się też analizą publikacji przeznaczonych do selekcji. Do zadań bibliotekarzy dziedzinowych należy również śledzenie sylabusów i na tej podstawie zapewnienie aktualności informacji o polecanej literaturze obowiązkowej i uzupełniającej w systemie bibliotecznym. Jeśli Biblioteka jest w posiadaniu nowszych wydań danej publikacji niż ta zawarta w sylabusie, bibliotekarz zobowiązany jest skontaktować się z nauczycielem akademickim w celu zasięgnięcia informacji co do selekcji danego tytułu lub dokonania wymiany na nowsze wydanie.

W zakresie kształtowania księgozbioru bibliotekarze dziedzinowi współpracują z przedstawicielami środowiska akademickiego, szczególnie z wydziałowymi koordynatorami ds. współpracy z Biblioteką, którymi są przedstawiciele poszczególnych wydziałów Uczelni w Radzie Biblioteczej. Współpraca odbywa się głównie drogą kontaktów mailowych z wykorzystaniem przygotowanych szablonów. Pracownicy naukowcy mają również możliwość zgłaszania propozycji do zakupu poprzez specjalny formularz na stronie www Biblioteki Uniwersyteckiej lub bezpośrednio kontaktując się z bibliotekarzem dziedzinowym odpowiedzialnym za daną dziedzinę wiedzy. Niewątpliwie nawiązanie bezpośredniego kontaktu z kadrą akademicką przekłada się na właściwe typowanie publikacji do zakupu oraz określenie poprawnej liczby egzemplarzy potrzebnej do obsługi procesu dydaktycznego, a to z kolei wpływa na bardziej racjonalne wykorzystanie funduszy przeznaczonych na zakup zbiorów bibliotecznych.

Kwestią kluczową jest oczywiście podział kompetencji między oddziałami odpowiedzialnymi za gromadzenie zbiorów a bibliotekarzami dziedzinowymi. Poprzez ścisłą współpracę z oddziałami gromadzenia, selekcji i udostępniania zbiorów bibliotekarze dziedzinowi zyskali realne możliwości zadbania o odpowiedni kształt zbiorów w powierzonych im dziedzinie. Wprowadzona *Polityka zarządzania zasobami* i utworzenie Zespołu ds. Kształtowania Księgozbioru znacznie usprawniły proces nabycia nowości wydawniczych czy uzupełnienia księgozbioru: do tej pory bibliotekarz dziedzinowy mógł wystąpić jedynie z propozycją zakupu, obecnie ma większy wpływ na kształtowanie zbiorów bibliotecznych.

Bibliotekarz pracujący w Oddziale Kolekcji Dziedzinowych realizuje wszystkie cztery obszary aktywności, o których pisał Robert Bluck¹ w swoim artykule pt. *Rozwój kadr w odniesieniu do*

¹ Zob. R. Bluck, *Rozwój kadr w odniesieniu do bibliotekarzy dziedzinowych*, [w:] *Zarządzanie biblioteką. Najnowsze kierunki w bibliotekarstwie brytyjskim*, Warszawa 1998.

bibliotekarzy dziedzinowych, definiując bibliotekarza dziedzinowego. Utrzymuje kontakt z uczelnią, wpływa na politykę gromadzenia i rozwój zbiorów, świadczy usługi informacyjne oraz kształci użytkowników. Niewątpliwie rola bibliotekarza dziedzinowego, merytorycznie przygotowanego do pełnienia tej funkcji, przy obecnej organizacji Biblioteki UWM jest niezwykle ważna i odpowiedzialna, co zasygnalizowano w niniejszym wystąpieniu.